

ΜΑΡΙΑ Φ. ΓΑΡΔΕΛΗ
(Φωτογραφία Δ. Κάβρα)

ΚΑΙ ὅλοι ἀφοῦ σ' ἐμύραναν οἱ Ὀλύμπιοι δικοί σου —
Καὶ τῶν αἰθέρων τοῦ ξανθοῦ Θεοῦ σὲ περιχύνει
Ἡ δολόλαμπρη καὶ δλόχρυσή ἡ δόξα γιὰ σιολή σου —
Μὰ σιῶν ματιῶν σου ἔμπρὸς τοὺς δυὸ τοὺς μαύρους ἥλιους
[σβύνει.

Οὐτ' ἡ διαμαντοσιόλιστὴ καὶ ἀστεροκεντημένη
Ἡ σκέπη τῆς βασίλισσας Λητοῦς τῆς λυπημένης —
Οὔτε καὶ ἡ χρυσοπράσινη καὶ ἡ βελονδοκομμένη
Ἡ τήβεννος τῆς Δήμητρας τῆς ἀνθοστολισμένης

Μποροῦνε σιτὴν ἀσύγκριτὴ ἐμμορφιά σου νὰ ταιριάζουν —
Ὅποῦναι ἀσώματὴ ὡς Ψυχὴ, λευκὴ σὰ Λευκοθόη!
Περίφραγ' σὰν Ἀρεία, γλυκεῖα σὰ Θελεξινόη!

Καὶ ἀντὶς πορφύρες, στέμματα, πέπλους μακροὺς γιὰ σένα,
Ἀπελυσμένη ὅι Ἀθάνατοι σιτὴν τόσην ὥμορφιά σου —
Σοῦ δίνουνε τὰ δλόμαντρα καὶ δλόμακτρα μαλλιά σου!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΝΕΗΣ

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ "ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ",

ΒΑΙΝΟΜΕΝ εἰς ἀληθῆ καλλιτεχνικὴν κίνησιν. Αἱ καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις διαδέχονται ἀλλήλας. Μετὰ τὴν τοῦ «Ἀκταίου» ἡ τοῦ «Παρνασσού».

Μετ' αὐτὴν, ἡ τοῦ Δημηρχεῖου. Τὸ φθινόπωρον, εἶναι διὰ τὴν τέχνην ἀνοιξίς. Τὴν ἐκθεσὶν τοῦ «Παρνασσού» διοργανοῦν οἱ Βενέτοι, κατ' ἀντίθεσιν τῶν Πρασίνων, οἱ ὅποιοι ἐπωφελήθησαν τῆς νεοδημητῶν αἰθούσης τοῦ Δημηρχεῖου. Οὕτω ἔχομεν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ «Παρνασσού» καλλιτέχνας ἀποκλειστικῶς ἐν αὐτῇ ἐκθέτοντας, ὡς οἱ κ. κ. Ἰακωβίδης, Λύτρας, Μαθιόπουλος, Ὁθωναῖος, Φωκᾶς κ.λ.π. ὅπως πάλιν εἰς τὴν ἄλλην ἐκθεσὶν ἐκθέτουν ἀποκλειστικῶς οἱ κ. κ. Ροῦλός, Μποκατσιάμπης, Χατζής κ.λ.π. Δύο κόμματα δηλαδὴ, χωρὶς τελείαν... τέχνην, διότι ὅπου διχασμός, ἐκεῖ καὶ κακογλωσσία καὶ συνεπῶς ἀπογοήτευσίς.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ μὴ βλέπωμεν διασπώμενας τὰς ἀραιὰς ἄλλως τε καλλιτεχνικὰς τάξεις, ἀλλ' ἐμφανιζομένας ἀρτίας καὶ ἐν ἐπιβαλλούσῃ συμπονοίᾳ, ἐὰν ἀνελάμβανε τὸ Κράτος ἢ ἐπειδὴ τοῦτο εἶνε ἐπιβεβαρυμένον εἰσέτι μὲ τὴν συναλλαγὴν, τὸ Πολυτεχνεῖον νὰ διοργανοῖ ἐτησίως μίαν καλλιτεχνικὴν ἐκθεσὶν, ἥς νὰ μετέχωσι πάντες οἱ Ἕλλη-

νες καλλιτέχναι, καὶ μόνον Ἕλληνες, μὲ μίαν ἐπιτροπὴν ἐκ προσώπων ὑπερτέρων πάσης μικροφιλοτιμίας, οἷος λ. χ. ὁ διευθυντὴς τοῦ Πολυτεχνεῖου, ὁ διευθυντὴς τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καὶ οἱ ἀρχαιότεροι τῶν καθηγητῶν τῆς καλλ. σχολῆς. Οὕτω καὶ μόνον ἴσως ὑπάρξῃ ἐλπίς νὰ στεγασθῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὑαλόφρακτον στέγην οἱ ἐδῶ κ' ἐκεῖ σήμερον πλανώμενοι—ἐκθέτοντες ἤθελα νὰ εἰπῶ—καλλιτέχναι μας.

• •

Εὐαρέστως διαθέτει ἡ Ἐκθεσίς τὸν θεατὴν, ἀλλὰ μόλις καὶ μετὰ βίας ἀκού, κάπου ἀποσπᾷ καὶ ἓνα λόγον θαυμασμοῦ.

Ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει—πέμπτῃ ταύτῃ—τοῦ «Παρνασσού» ἐξετέθησαν ἐν ὅλῳ 198 ἔργα, ὅλα νέα, ἐξ ὧν 192 πίνακες γραφικῆς, 6 γλυπτὰ ἔργα, ἐκθέται δ' ἐν ὅλῳ 33.

Ἡ ἐκθεσίς περιλαμβάνει Ἕλληνας ἐκθέτας καὶ ἄλλοδαπούς. Διὰ διττὸν λόγον ἔπρεπε νὰ λείπουν, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, οἱ ἄλλοδαποί. Καὶ διὰ νὰ μὴ γίνηται σύγκρισις τῶν ἔργων τῶν μετὰ τῶν ἐλληνικῶν ἅτινα σπανίως δείκνυνται ὕπερτερον, καὶ διὰ νὰ ἔχομεν μίαν ἀποκλειστικῶς ἐλληνικὴν ἐκθεσὶν. Ἐλεγχθῇ ὅτι τὰ ἄλλοδαπα ἔργα ἐπιζητοῦνται διὰ νὰ πληροῦνται τὰ κενά. Ἰποθέτομεν ὅτι εἶναι σφαλερὸς ὁ ὑπολογισμὸς αὐτός, διότι τὰ κενὰ ὑπάρχουν ἀλλαχοῦ.

Τὰ ἄλλοδαπα ἔργα δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν. Ἀπὸ τὸν «Προφήτην ἐν Καίρῳ» τοῦ Γάλλου L. de Nouy, τὸ γνωστὸν ἔργον τὸ ὅποιον πλείστοι ὅσοι ἐξετίμησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ Ψύχα μέχρι τοῦ «Καρθαγίνου ἐν Μαρρόκῳ» τοῦ Weeeks—ἀμφότερα εὐ-

πιτυχή έργα — από τὰ Αἰγυπτιακά τοῦ Uhl μέχρι τῆς Μπικλαρίνας τοῦ Belleuse διαφαίνεται ἔμπειρος ζωγραφικὸς χρωστήρ. Μόνον οἱ ἀπαίσιοι καὶ ἀναμικτοὶ διακοσμητικοὶ πίνακες, — ἀφίονια καὶ ὀρτένσιες — τοῦ Lallemant εἶνε μία παρατονία ὀλιβερά.

Ὁ κ. Γαλιόπουλος κυριαρχεῖ καὶ πάλιν. Ἡ προσωπογραφία τοῦ κ. Θωὸν θαυμασία πλήρης ζωῆς καὶ φυσικότητος. Ἀπὸ τὸ ἔργον αὐτὸ ἐν λείπει: ἡ ὁμιλία· ἀλλὰ ἅμα προσηλώγητε ἐπ' ἄρκτον τὸ βλέμμα, θὰ τὴν αἰσθανθῆτε καὶ αὐτὴν ἐκπιδῶσαν ἀπὸ τὰ χρώματα. Τὰ «Ρόδα» τοῦ ἀβρότατα προσδίδοντα καὶ αἰσθημα βαθὺ καὶ ἀντίληψιν τῆς φύσεως λεπτοτάτην. Ἡ προσωπογραφία τοῦ υἱοῦ του μὲ τὸν ἀθονον φωτισμὸν ὑστερεῖ, ὅπως καὶ οἱ πλησίον Καπουκίνοι. Ὁ κ. Λύτρης ἀναδείκνυται ἑλλην ζωγράφος μὲ τὸ «Δύο τοῦ Πάσχα», ἀνώτερον τῶν δύο ἄλλων· τοῦ «Σερμπεζή» καὶ τοῦ «Λιβανίσματος», «σκαριφημάτων» τὸ δεύτερον ἔχει κίνησιν πολλήν, ὁμοιάζει ὅμως μᾶλλον μὲ θυσίαν ἀρχαιοπρεπῆ παρὰ μὲ ἀπλῶς πρὸς κίνησιν. Ὁ κ. Προσαλέντης ὑπέρτερος ἤδη φαίνεται ἑαυτοῦ· αἱ θαλασσογραφίαι του δεικνύουν πρὸς ὁδόν, τοιαύτης δὲ πρὸς ὁδὸν φαίνεται μετέχων καὶ ὁ κ. Ὁθωνάτος, τοῦ ὁποῦ ἐν σκαριφῆμα «Ἀπ' τὰ ξύλα» καὶ μία ἑλαιογραφία «Μετὰ τὴν θύελλαν» εἶνε καλὰ ἔργα ἀντιθέτως πρὸς τὸν μετριώτατον Μπάτην του· τὸ «Ἀλμεγμα» του δὲν αἰρεται ὑπὲρ τὸ μέτριον. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θέσιν εἶχεν ἐκτεθῆ περὶ τὸ πομίνιον τοῦ Guignard. Καὶ ἡ ἀνάμνησις ἐκείνη καθιστᾷ ἐτι μετριώτερον τὸ «Ἀλμεγμα». Ἡ δις Φλωρὰ μᾶς ικανοποιεῖ διὰ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐνεποίησε μὲ τὰ ἔργα τῆς τὰ ἐν τῇ Ἀκταίῳ διὰ τὸ ὅποσον εἶχεν ἐκλέξει τὰ μετριώτερα. Ἀναγνωρίζομεν αὐτὴν ζωγράφον ἰσχυροῦ ταλάντου. Ἡ «Ἐργασία» τῆς, τὸ Nocturno, ἡ «Κεφαλή» καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ «Βραδυὴ ὥρα» εἶνε ἔργα ἐπιβαλλόμενα εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν συνείδησιν. Ἡ δις Λατκαρίδου ἄλλατα πρὸς ὁδὸν ἐσημειώσαν ἐν Πόρῳ «Ἀπὸ τὴν ἔργασιν» εἶνε τὸ καλλίτερόν τῆς ἔργον. ἄλλα καὶ τινὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων τῆς μὲ τὸ ἀθονον χρῶμα φανερώουν τὴν γνησίαν ἑλληνικὴν φύσιν. Ἐὰν ἐξέθετεν ἐν τούτοις ὀλιγώτερα ἔργα θὰ ἦτο πλέον ἀξιεπαινος.

Ὁ κ. Μαθιόπουλος παραμένει ἀκόμη Παρισινὸς ζωγράφος. Κάποιος μὲν ἔλεγε ὅτι τὰ φιγυρίνια εὗρον τὸν ζωγράφον τῶν, δεικνύων τὴν Παρισινήν, ἄλλος δὲ ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ «Ἐσπερινὴ ἁρμονία» δὲν εἶνε ἁρμονία, ἀλλὰ πυρκαϊά. Δὲν ἠξεύρω ἂν οἱ κακόγλωσσοι φίλοι μου εἶχον δίκαιον, ἀναμφισβήτητον ὅμως εἶνε ὅτι τὰ ἔργα τοῦ κ. Μαθιόπουλου ἔχουν πολλήν, ὑπὲρ τὸ δέον μάλιστα, ποίησιν, ἀλλ' ἐλαχίστην ἀλήθειαν καὶ πραγματικότητα. Τὸ αἰθέριον ἀναγκάζει τὸν θεατὴν νὰ σχηματίσῃ πολὺ ἄμυδρον ἰδέαν τῆς τέχνης. Ὁ «Ἀθηναϊκὸς περίπατος μετὰ τὴν βροχὴν» καθὲ ἄλλο εἶνε ἡ Ἀθηναϊκός. Παρισινός, μάλιστα. Ἐὰν τις ἀγνοῶν τὰς Ἀθήνας ἴδῃ τὴν εἰκόνα αὐτήν, ἀναμφιδόλως θὰ ἐκλάβῃ τὰς Ἀθήνας θαυμασιωτέρας τῶν Παρισίων. Ἡ προσωπογραφία τοῦ κ. Μαυρομυχάλη εἶνε ἔργον ἥμισυ καλλιτεχνικόν· ἡ ὑποδεστέρα ὅλων τῶν ἐν ἐκθέσει προσωπογραφίων νομίζει κανεὶς ὅτι ὁ συμπαθὴς πολιτευτὴς

ἐσκόταψε κάπου· ἴσως εἰς τὴν... τέχνην τοῦ κ. Μαθιόπουλου.

Ἡ «Ἀνάπαυσις» εἶνε καλὴ ὅπως δὴποτε ὡς καὶ ἡ κρητιδογραφία τῆς κ. Μ. Καὶ ὅμως ὁ κ. Μαθιόπουλος ἠδύνατο νὰ ᾔσῃ ἀνώτερος παρ' ὅσον φαίνεται. Ὁ κ. Παρθένος ἀγνώριστος ἐπὶ τὰ χεῖρω. Καὶ τὰ τρία ἔργα του, καὶ τὸ δάσος — ὦ! τί ἀφόρητον πράσινον ἐκεῖνο! — καὶ ἡ Ἀκτὴ καὶ ἡ Ἐσπέρα εἶνε ρεκλάμα τοῦ χρωματοπωλείου του. Ἄν ὅλα τὰ ἔργα σετ σε σὶ ὦν ἦσαν σὰν αὐτά, χειροτέραν κατὰ πτωσιν τῆς τέχνης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Ὁ φυσιολόγος κ. Φωκᾶς ἀνέρχεται ὀλοὴν ὑψηλότερα. Ὁ «Νερόμυλός» του καὶ ἡ «Ἐσπέρα» του εἶνε ἔργα τὰ ὅποια δὲν εἴμπορεῖ τις ἢ νὰ ἐπαινέσῃ, ἀλλὰ μόνον αὐτά. Ὁ Ρίξος ἀστείωτατος· ἐκθέτει μίαν γυναῖκα ἐξηπλωμένην φαρδῶ πλατῆ, μὲ τὸσον τεραστίους πόδας, ὥστε ἂν ἀπεφάσιζε νὰ σηκωθῇ θὰ... ἐτρέποντο εἰς φυγὴν πρὸ τοῦ ἀναστήματός τῆς ὅλοι οἱ ἐπισκέπται, μόλον ὅτι συμβαίνει αὐτὸ καὶ τώρα. Ὁ κ. Ἀριστεὺς ἐκθέτει τὴν προσωπογραφίαν τοῦ ὑποστράτηγου κ. Μεταξᾶ πολὺ ἐπιτυχή, τὸν γνωστὸν «Ἐρωτὰ ἐσταυρωμένον» καὶ τινὰ σχέδια ἑλληνικώτατα ἐμπνευσθέντα ἐκ τινος διηγήματος τοῦ κ. Ἀζιώτου. Διακρίνει τις εἰς αὐτὰ τὴν ἀτίθασσον τεχνοτροπίαν τοῦ ἰδιοτροπωτέρου τῶν καλλιτεχνῶν μας. Ἐκ τῶν σχεδίων τοῦ τὸ χαρακτηριστικώτερον εἶνε ὁ «Καυγᾶς». Ὁ κ. Φρυδᾶς πρῶτην φοράν παρουσιάζεται μὲ ἀρκετὰ ἐφόδια τέχνης εἰς ἐκθεσιν. Ἡ προσωπογραφία τῆς ὁμοτέχνου δος Βοζίκης εἶνε χαριέστατον ἔργον καὶ ὁ «Καλλιτέχνης» του δὲ, δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος. Ἐν ἰδιαιτέρῳ τέλος αἰθούσῃ ἐκθέτει ὁ νέηλος ζωγράφος κ. Νικ. Ἀνδρουτσὸς 48 ὑδατογραφίας, ἀρχαιοτάτας καὶ σκηναὶ καὶ τοπεῖα καὶ ἀπόψεις Αἰγυπτιακάς, Ἑλληνικάς, Βενετικάς, Βρετανικάς. Εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του — καὶ ὁμοιάζουν πολὺ τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο — φαίνεται ὁ δοκιμὸς τεχνίτης, ὁ κεκηρυγμένος ἐχθρὸς τοῦ Modern Style, ὁ θετικὸς παρατηρητής. Ὁ κ. Ἀνδρουτσὸς κατὰ γὰρ ἐξ Ἠπειροῦ. Τὸς πρῶτας καλλιτεχνικὰς σπουδὰς του ἔλαβεν ἐν Κερκύρᾳ ἀπὸ τὸν κ. Μποκατσίμπην, ζῆ δὲ ἀπὸ ἐτῶν ἐν Λονδίῳ, ἐνθα πλεῖστα ἔργα πωλεῖ κατ' ἔτος, διοργανῶν ἰδίᾳ ἐκθέσεις. Ζωηρότατος, ἀφελέστατος, ἔχει φυσιογνωμίαν ἣ ὅποια δὲν ἔχει τίποτε τὸ Ἑλληνικόν, τὸ αἰωνίως καὶ παρὰ φύσιν σκυθρωπὸν.

Ἐν τῇ γλυπτικῇ, ἀναφέρομεν εὐφρόμως τὴν «Ἀρμονίαν» ἄγαλμα τοῦ κ. Θωμοπούλου, τὸ «Πνεῦμα τοῦ πολέμου» πρῶπλάσμα τοῦ κ. Κωνσταντινίδου, καὶ τὸν «Εὐνοῦχον» ἀνάγκυρον τοῦ κ. Γ. Δημητριάδου. Ἀλλ' εἰς μίαν ἐκθεσιν μὲ ἀξιώσεις, τρία μόνον καλὰ γλυπτικὰ ἔργα δὲν εἶνε ὀλίγα;

Ἡ κατὰ τάξιν εἶνε ἁρμονικὴ καὶ μὲ ἀρκετὴν φιλοκαλίαν.

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἦτ εἰς ἐπισκέφθη τὴν ἐκθεσιν καὶ ἦν ἐνδιακρίνει λεπτὴ καλαισθησία εἶπεν ὅτι ἡ ζωγραφικὴ προώδυσσε παρὰ πολὺ κατὰ τελευταῖα ἔτη, ἀλλ' ὅτι ὑπάρχουν ἐν τῇ ἐκθέσει μερικὰ ἔργα τὰ ὅποια δὲν ἐβλαπτε ἂν ἔλειπον. Καὶ περιώρισε τὰ ἐλλειπῆ ἔργα ἡ ἀεροφροσύνη τῆς εἰς ὀλίγα. Ὅτι ἐπρεπε νὰ λείπουν ἀρκετὰ ἔργα δὲν ὑπάρχει

ὁμφιβολία. Ἐκπνέουν ὄχι ὀλίγα πρὸ ἐλέγχου κα-
πως αὐττηροῦ. Ἀλλὰ ἂν θεωρήσωμεν—ὅπως καὶ
εἶνε—τὴν ἐκθεσιν τοῦ Παρνασσοῦ ὡς τμήμα ἀπλῶς
ἐλλ. ἐκθέσεως δὲν θὰ ἀναχωρήσωμεν ἐξ αὐτῆς δυ-

σαρστημένοι, ἀφοῦ βλέπει τις ὁμολογουμένως ἐν
αὐτῇ προσπάθειαν, ἥτις εἶνε φιλότιμος ἔσω ἀτυ-
χῶς καὶ ἀνυποστήρικτος.

ΚΑΠΟΙΟΣ

Αἱ σκέψεις καὶ ὁ σιδηρόδρομος. — Οὔτε δρό-
μος, οὔτε σπίτια, οὔτε δένδρα. — Ἡ παρθενία
τοῦ στερεώματος. — Ἀζηρησία τοῦ Ποινικοῦ
Δικαίου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. — Τὸ Πολυάνδριον
τῆς Χαιρωνείας. — Πῦρ καὶ τέφρα. — Ἡ σά-
ρισσα. — Κρανία, σιαγόνες, ὀδόντες. — Ἀν-
θρακες ὁ θησαυρός! — Ἀνδριάς μετέωρος. —
Modus viventi. — Παλαιολόγος, Κολοκοτρών-
ης, Καραϊσκάκης. — Λαβύρινθος χωρὶς μίτον.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΟΡΓΑΙ διαδαίνουσιν αἱ σκέψεις
μου. Γοργότερον καὶ ἀπὸ
τὰ σύννεφα, ἀσυγκρίτως γορ-
γότερον τῶν Ἑλλ. σιδηρο-
δρόμων. Βλέπω τόσα παρά-
ξενα, τόσῃ ἐπιμονῇ παν-
τοῦ πρὸς ὀπισθοδρόμῃσιν,
ὥστε προτιμῶ νὰ βλέπω μᾶλλον τὸν οὐρανὸν
ἢ τὴν γῆν. Ὁ οὐρανὸς δὲν ἔχει δρόμους μὲ
κάρρα, οὔτε πεζοδρόμια μὲ σκουπίδια, οὔτε
σπίτια ἐτοιμόρροπα, οὔτε προγράμματα θεα-
τρικά, οὔτε δένδρα σκονισμένα, οὔτε — τὸ
σπουδαιότερον — ἀνθρώπους τόσῃ ἥκιστα
ἀνθρώπους, ὅπως εἶνε οἱ πλημμυροῦντες τὰς
ὁδοὺς βιοπαλαισταὶ καὶ ἡλίθιοι. Ἐκεῖ ὑψηλὰ
θὰ μὲ θαμβώσῃ ὁ ἀναλυτὸς χρυσὸς : — μία
τρελλή ἡλίσκῃ ἀκτίς — ἢ θὰ μὲ ἐμπνεύσῃ
ἓνα ἀραχνῶδες πλέγμα : — σύννεφον φθινο-
πώρου. Θὰ μὲ αἰχμαλωτίσῃ ἐν ἄστρον μαρ-
μαῖρον, ἢ θὰ πλημμυρήσῃ τὴν ψυχὴν μου
ἀπὸ ἡμερον ἢ σελήνῃ. Μία Ἴρις θὰ ραβδώσῃ
τὸ πνεῦμα μου εἰς χρώματα ὄνειροπολήσεως
καὶ θὰ ἐμπεδώσῃ τὴν πίστιν μου. Τὸ κυ-
νοῦν — ἡ παρθενία τοῦ στερεώματος — θὰ
πλαισιώσῃ τὰς σκέψεις μου καὶ θὰ αἰσθανθῶ
τὸν ἑαυτὸν μου καλλίτερον, ἀγνότερον, ἀν-
θρωπινότερον.

᾽Ω τί θαυμασιώτερον τοῦ νὰ λησμονῇ τις
τοὺς ὁμοίους του. Λησμονεῖ ὁλόκληρον τὸ
Ποινικὸν δίκαιον καὶ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον.
Ὁ πλησίον ! Ἰδοὺ ἡ αἰωνία πέτρα τοῦ σκαν-
δάλου. ᾽Ω, ἐὰν ἔλειπεν αὐτὸς ὁ πλησίον !..

* Ἀλλὰ μὲ τὴν φιλοσοφίαν μου παρ' ὀλί-
γον νὰ λησμονήσω τὸ περίφημον Πολυάν-

δριον τῶν πεσόντων ἐν Χαιρωνείᾳ, τὸ ἀνα-
καλυφθὲν καὶ ... μὴ ἀνακαλυφθὲν. Ἐν πρώτῃ
διέδραμεν ὡς σπινθὴρ ἢ χαρμόσυτος εἶδησις
καὶ ὅλοι ἀνέτρεξαν ἕως τὰ 338 π. Χ. καὶ
προσεπάθουν ὑπὸ τὸ στρῶμα τῆς πεπυρα-
κτωμένης γῆς καὶ τέφρας νὰ ἀναστηλώσουν
φανταστικῶς τὸν πρῶτον σκελετὸν καὶ ὅλοι
ἀνεπαρίστων νοερώς καὶ ἐθαύμαζον τὴν σά-
ρισσαν, τὴν μακρὰν λόγχην τοῦ ἐλφροῦ ἱπ-
πικοῦ, ἣν ἐκράτει ὑψωμένην ὁ γενναῖος πο-
λεμιστής. Κρανία καὶ σιαγόνες καὶ ὀδόντες εὐ-
ρέθησαν καὶ ὅλων ἐσκήρτησεν ἡ καρδιά ὅτι
εὐρέθη ἐπὶ τέλους τὸ πολυάνδριον, τὸ τόσῃ
ἐνδοξον, τὸ τόσῃ περικλεές. Ἀλλ' ἀνθρα-
κες — κυριολεκτικῶς — ὁ θησαυρός ! Οὐδέ-
ποτε ἡ παροιμία αὕτη ἐπληθύνετο τόσον, ὅσον
εἰς τὰ ἀπηνθρακωμένα σώματα τῆς Χαιρω-
νείας, τὰ ὅποια μεταφερθέντα εἰς Ἀθήνας,
ἀπέκτησαν περισσότεραν ἀρχαιολογικὴν νάξιν.
ἀφοῦ ἀπεδείχθησαν ... προμυκηναϊκῆς ἐποχῆς.

* Ὁ ἀνδριάς τοῦ Κολοκοτρώνη μὲ ὅλον
τὸ βάρος, μένει μετέωρος. Εἰς τὰς Ἀθήνας
ὑπάρχει καταλληλότατον μέρος. Ἡ ἀρχὴ
τῆς ὁμωνύμου ὁδοῦ. Δὲν ἀρέσει ὅμως εἰς τὴν
ἐπιτροπὴν, ἢ ὅποια ἐπιμένει διὰ τὴν πλα-
τεῖαν τοῦ Συντάγματος. Ὁ Δήμαρχος δὲν
τὴν δίδει τὴν πλατεῖαν προορίζων αὐτὴν
καὶ πολὺ δικαίως διὰ τὴν ἀνδριάντα τοῦ
Παλαιολόγου — ἀλήθεια τί γίνεται ὁ ἀν-
δριάς αὐτός; Παρεσύρθη ἴσως ἀπὸ τὸ ἐκλο-
γικὸν ρεῦμα; — καὶ ἡ ἐπιτροπὴ — πρόκειται
διὰ τὸν Γέρω τοῦ Μωρηᾶ — πεισιμόνει καὶ
στρέφεται πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ἵνα ἐκεῖ στηθῇ.
Καὶ ἐὰν δὲν εὐρεθῇ κατάλληλον μέρος, ἴσως
μετεκομισθῇ εἰς Αἰγίναν ἢ Πόρον... Διὰ νὰ
εὐρεθῇ ἐν **modus viventi**, καλὸν θὰ ἦτο
νὰ εἰσακουσθῇ μία πρότασις, ὥντως καλλιτε-
χνική. Εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας τοῦ Συν-
τάγματος νὰ στηθῇ ὁ ἀνδριάς τοῦ Παλαιο-
λόγου, δεξιᾷ ὁ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἀρι-
στερᾷ ἐνὸς ἄλλου ἥρωος, λ.χ. τοῦ Καραϊσκάκη.
Εἰς τὴν πρότασιν αὐτὴν ἥτις ὀφείλεται εἰς
διακεκριμένον καλλιτέχνην διαβλέπομεν μίαν
ιδέαν ἀρκετὰ φιλότεχνον καὶ τὴν μόνην διέ-
ξοδον εἰς τὴν Λαβύρινθον τὸν ἀγαλματοειδῆ.

ΔΑΦΝΙΣ